

De Kentering

Sterk voor mensen uit en in de psychiatrie

WEGWIJS
IN DE GGZ IN
NIJMEGEN
PAG. 2 EN 3

UWV
INSPIREERT
ARBEIDS-
GEHANDICAPTEN
MET CONGRES
PAG. 14

VAN BESCHERMD
WONEN NAAR
AMBULANTE
ZORG
PAG. 4 EN 5

NIEUWS BRIEF

22^E JAARGANG
NUMMER 42
FEBRUARI 2018

BOOD-
SCHAPPENLIJSTJE
GEMEENTERAADS-
VERKIEZINGEN
PAG. 9

WHAT'S
IN
A NAME?
PAG. 6

OP
ONTDEKKINGREIS
MET DAKLOZEN
PAG. 15

WET
VERPLICHTE GGZ
AANGENOMEN
PAG. 8

OP VISITE
BIJ DE
RIBW
CLIENTENRAAD
PAG. 7

KOFFIE
MET KARMA
PAG. 10 EN 11

UWV ZET
ERVARINGS-
DESKUNDIGE IN
PAG. 12 EN 13

FUSIE MET
ZELFREGIE
CENTRUM
VAN DE BAAN
PAG. 16

POH-GGZ in
wijkteamROS
RobuustHuisartsen-
kring
NijmegenWijk-
verplegingRegio
Nijmegen op
1 lijn (NOEL)Huisartsen-
post (HAP)

Wegwijs IN DE GGZ in Nijmegen

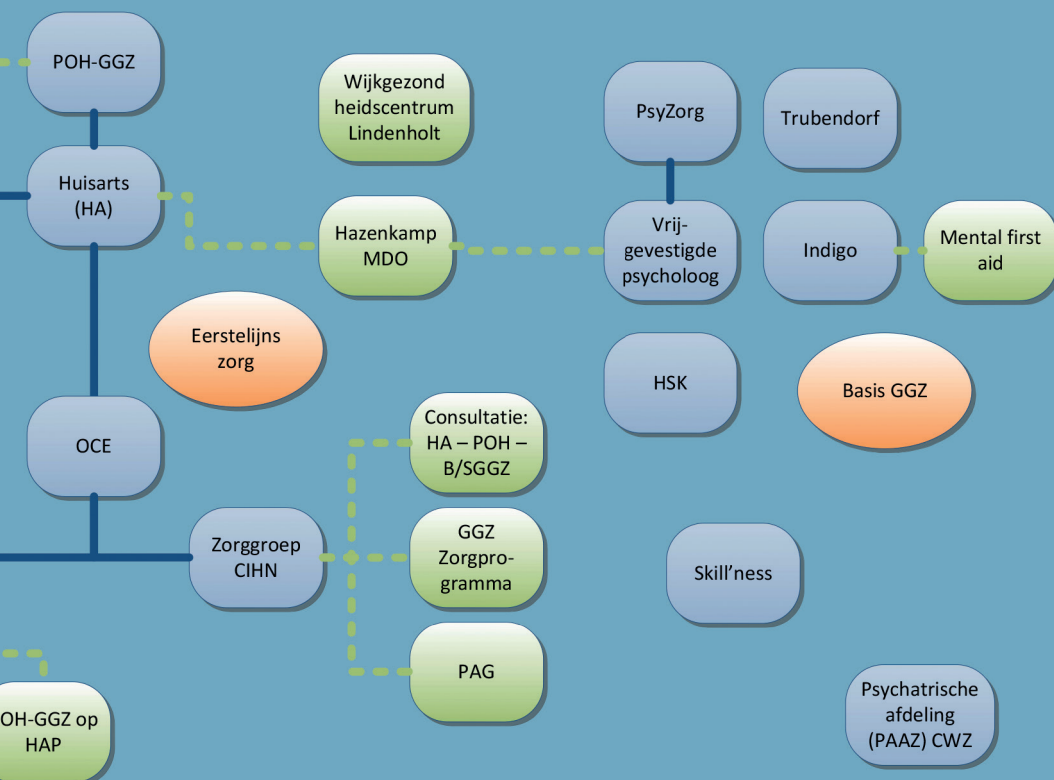
Bij De Kentering heeft een presentatie plaats gevonden over voorzieningen voor mensen met een psychische kwetsbaarheid in Nijmegen. Deze bijeenkomst trok een groot aantal bezoekers, van ervaringsdeskundigen en cliënten tot en met huisartsen en beleidsambtenaren. Dit was het sluitstuk van een project uitgevoerd door Caspar Lombaers in opdracht van CIHN.

De CIHN is de zorggroep van huisartsen en huisartsenposten. Ze hebben de afgelopen maanden een verkennend onderzoek laten doen naar voorzieningen voor mensen met een psychische kwetsbaarheid in Nijmegen. Denk aan zorginstellingen als Pro Persona, Iriszorg en RIBW, maar ook aan Ixta Noa en De Kentering. Op grond van dit onderzoek is een sociale kaart samengesteld van ggz-voorzieningen in Nijmegen. Deze kaart is op de volgende site: <https://>

ocenijsmegen.nl/content/ggz-landkaart-nijmegen te zien.

Tijdens de presentatie vertelde Caspar dat er veel gebeurt in Nijmegen voor ggz-cliënten. Nijmegen is een stad waar veel initiatieven zijn, veel beweging is en veel mensen als vrijwilliger actief zijn. Hulpverleners zoeken elkaar op - denk aan de POH-GGZ in het sociaal wijkteam - en de gemeente heeft een actieve rol waar het gaat om vormgeven van beleid voor ggz-cliënten. Een voorbeeld van dit laatste is het concept van de wijkgerichte ggz, waarin per wijk een sluitend netwerk van hulpverleners en instanties wordt opgezet.

Maar dit betekent niet dat Nijmegen er al is, aldus Caspar. Er is een te snelle afbouw van opnameplekken, terwijl er onvoldoende sociale huurwoningen zijn en er op Beschermd Wonen bezuinigd wordt.

Verder is er nog steeds een groot taboe op psychische aandoeningen, waardoor psychisch kwetsbare mensen in de wijk vaak moeilijk integreren. Ook is de overdracht tussen huisarts en FACT-team niet altijd optimaal, als cliënten overgaan van de één naar de ander. Tot slot is er een leemte in de hulpverlening: buiten kantooruren kun je als cliënt in principe alleen terecht bij de crisisdienst. Probleem is alleen dat er dan sprake moet zijn van een crisis. Als je gewoon een luisterend oor nodig hebt, kun je hier niet terecht.

Na de presentatie werd er door de bezoekers gediscussieerd over bovenstaande punten in een-op-eengesprekken. De vraag hierbij was of de door Caspar geconstateerde problemen werden herkend. Interessant was dat tijdens deze gesprekken iedereen weer zijn eigen invalshoek had. Sommige mensen vertel-

den over hun ervaringen als cliënt, anderen over hun ervaringen als hulpverlener. Dit leverde diverse inzichten op. In ieder geval werd al een concreet actiepunt besproken na afloop van de een-op-eengesprekken: “Het zou goed zijn als er ook in de eerstelijnszorg ervaringsdeskundigen worden ingezet. Denk aan ervaringsdeskundigen die werkzaam zijn bij huisartspraktijken en POH’s-GGZ gaan ondersteunen.” Hier was brede steun voor bij het publiek.

Na afloop bedankte Caspar het publiek en De Kentering. Hij had veel geleerd van het onderzoek en neemt alle signalen mee naar zijn werkgever, het Ministerie van Volksgezondheid. Hij nodigde de bezoekers uit om contact op te nemen als zij verder nog iets kwijt willen.

Job Schellekens

Gemeenten Rijk van Nijmegen willen minder Beschermd Wonen en meer zorg in de wijk

VAN BESCHERMD WONEN NAAR 24-UURS AMBULANTE ZORG

Beschermd Wonen is sinds 2015 een verantwoordelijkheid van de gemeenten. Zij moeten hier beleid over maken en beslissen hoe het geld verdeeld wordt over aanbieders als de RIBW en WoonZorgNet. Nijmegen en Tiel zijn 'centrumgemeenten'. Er wordt vanuit gegaan dat een centrumgemeente veel meer cliënten herbergt en dus meer geld krijgt. Dat verandert in 2020. Vanaf dan verdeelt het Rijk de gelden over alle gemeenten en moeten ook de kleinere gemeenten hun eigen beleid maken. De verwachting is dat Nijmegen en Tiel hierdoor minder geld ontvangen.

Uitgebreidere ggz-zorg in de wijk

Om te zorgen dat zelfstandig wonende cliënten toch een goed leven kunnen leiden, willen de gemeenten veel meer investeren in ambulante zorg. Tot 2020 is het plan dat de bestaande ambulante zorg wordt uitgebouwd, zodat er meer mogelijkheden komen voor begeleiding, ontmoeting en activiteiten in de wijk of het dorp waar mensen wonen. Na 2020 zal de bestaande zorg gebundeld worden in teams die 'geïntegreerde ggz' bieden. Deze nieuwe 'Wijkgerichte GGZ-teams' worden dan verantwoordelijk voor zorg en ondersteuning voor alle wijkbewoners met een psychische kwetsbaarheid. De Wijkgerichte GGZ krijgt een breed pakket aan taken zoals crisishulp, woonbegeleiding, arbeidsrehabilitatie, het mogelijk maken van ontmoeting en lotgenotencontact en het ondersteunen van de eigen steunnetwerken voor mensen die psychisch kwetsbaar zijn.

Meedoen en beeldvorming

Er moet uiteraard ook gewerkt worden aan kennis en begrip voor mensen die psychisch kwetsbaar zijn. Actief werken aan de beeldvorming is dus ook één van de doelen van het Plan van Aanpak Beschermd Wonen. Als voorbeeld noemt het Plan van Aanpak 'Mental Health First Aid'. Zoals mensen bij een EHBO-cursus leren hoe te handelen bij ongelukken, leert Mental Health First Aid mensen hoe te handelen als iemand in je omgeving een paniekaanval krijgt of steeds depressiever wordt.

Kritische reacties op het plan

Clënten zijn bezorgd of er voor hen wel genoeg beschermde woonplekken overblijven. Wethouder Bert Frings antwoordde dat Beschermd Wonen blijft bestaan voor wie dat echt nodig hebben, maar niet iedereen is daar gerust op. De vereenvoudigde in-

spraakversie van het plan spreekt van "een sterk verminderd" aantal plaatsen. Wat het plan niet noemt, maar wel een grote rol speelt in de vraag naar Beschermd Wonen-plekken, is dat Pro Persona juist een groot aantal cliënten die op het terrein aan de Nijmeegse Baan wonen uit laat stromen. Dat geeft juist nieuwe instroom in Beschermd Wonen. Bezorgdheid werd ook geuit over de wijken waar mensen komen te wonen, als ze zelfstandig gaan wonen. Dit zijn vaak de wijken met veel goedkope huurwoningen. Mensen die al in zo'n wijk wonen ervaren dat vaak als een extra overlast. Er moet voor worden gezorgd, dat de kennismaking met de buurt positief verloopt en nieuwe bewoners geholpen worden contact te maken met oude bewoners, want onbekend maakt onbemind.

Vincent van Dongen

WHAT'S IN A NAME?

column door Vincent van Dongen

Zoals de zorg in Nederland is geregeld, heb je voor behandeling een diagnose nodig. Je zou kunnen zeggen, dat een diagnose nodig is om te weten wát er behandeld moet worden. Maar als je psychisch kwetsbaar bent, wat zegt zo'n diagnose dan eigenlijk over je?

Zelf ga ik gebukt onder een ernstige somberheid over alle ellende en onrecht in de wereld. Ik heb ook een periode gehad, dat ik volledig verward raakte van alle levensvragen die door mijn hoofd speelden. Over de diagnose schizoaffectieve stoornis die ik kreeg, was ik echter altijd ontevreden, omdat deze omvat dat je psychotisch bent geweest. Hoewel de verwarring over levensvragen groot was, heb ik nooit ervaringen gehad waarbij ik dingen zag of hoorde die er niet waren.

Twee jaar geleden besloot de psychiater (die het lastig vond dat ik mij in de diagnose niet herkende) opnieuw naar mijn diagnose te kijken. Daar kwam uit dat ik een Autisme Spectrum Stoornis zou hebben, ASS. Nu is dat begrip opgerekt ten opzichte van het oude klassieke begrip van autisme, dat vooral een afgeslotenheid voor de buitenwereld en contact in hield. In de nieuwe opvatting wordt ASS gezien als een probleem met informatieverwerking: er komt bij mensen met autisme veel meer binnen dan normaal, er wordt te weinig automatisch weggefilterd en zo moet er teveel input door de trechter van de hersenen heen en blokkeert het vanbinnen. Met overprikkeling tot gevolg.

Een ander kenmerk is een vrij eenzijdige belangstelling voor bepaalde onderwerpen. Voor mij is dat duidelijk het onrecht in de wereld. Maar in de communicatie met mensen om mij heen ervaar ik lang zoveel hindernissen niet als de gemiddelde mens met de diagnose ASS. En zo is dus de ene diagnose waar ik me slechts gedeeltelijk in herken ingeruild

voor een andere waar ik veel van niet herken. Dat is niet voor iedereen de ervaring met diagnoses. Er zijn ook mensen die de diagnose autisme krijgen en na jaren worstelen met het leven ineens het gevoel hebben 'dat alle puzzelstukjes op hun plaats vallen'. Ook zijn er niet alleen onder psychiaters, maar ook binnen de wereld van cliënten en de cliëntenbeweging mensen, die menen dat een begeleider pas goed kan weten hoe om te gaan met de problematiek van iemand, als de begeleider weet wat de diagnose inhoudt.

Je kunt je echter ook afvragen of een diagnose iemand niet reduceert tot een beperkt deel van de dingen waar hij last van heeft. Wanneer je last hebt van een veelheid van problemen, maar alleen dat stuk behandeld wordt dat past binnen de 'Diagnose Behandel Combinatie' waar de zorgfinanciering mee werkt, is de diagnose zelf dan niet juist een handicap die verhindert dat je goede zorg krijgt? Psychiater Jim van Os, die ooit zelf meewerkte aan de ontwikkeling van de nieuwe diagnostische handleiding voor de ggz (DSM V) maar daar uit onvrede uitstapte, meent dat het beter is behandeling te baseren op de antwoorden op drie vragen, gesteld aan de cliënt bij de start van zijn behandeling: "wat is er gebeurt?", "waar heb je last van?" en "wat heb je nodig?"

Zelf zie ik mijn diagnose nu als een toegangsticket tot de medicatie die de last kan helpen dempen en tot gesprekken met mijn behandelaar, waar ik over die last kan praten. Maar verder geeft het slechts een gedeeltelijke beschrijving geeft van waar ik echt last van heb. Het is eigen aan mens-zijn dat een mens zo complex is dat geen enkel labeltje past.

Hoe denk jij erover, zegt een diagnose wat over je of niet? What's in a name? De redactie mag je in elk geval aanschrijven als redactie@decentering.info als je zelf een bijdrage wilt leveren.

OP VISITE BIJ DE RIBW CLIËNTENRAAD

De Kentering onderhoudt regelmatig contact met andere zorginstellingen en cliëntenraden. Zo waren onlangs twee vrijwilligers op bezoek bij een trainingsdag voor cliëntenraden van de RIBW. Hier vertelden zij over het activiteitenaanbod van De Kentering en beantwoordden vragen van deelnemers.

Voorafgaand aan onze presentatie was er een voorlichting van twee medewerkers van Bureau Herstel van de RIBW. Bureau Herstel organiseert activiteiten en cursussen voor RIBW-cliënten gericht op herstel, empowerment en het bevorderen van ervaringsdeskundigheid. Het aanbod van Bureau Herstel overlapt gedeeltelijk met het aanbod van De Kentering, dat ook is gericht op herstel en zelfregie. Het verschil is dat Bureau Herstel zich vooral richt op cliënten van de RIBW, terwijl de activiteiten en cursussen van De Kentering toegankelijk zijn voor iedereen met een psychische kwetsbaarheid

Tijdens onze presentatie vertelden we over de lotgenotengroepen die bij De Kentering onderdak vinden. Deze lopen uiteen van groepen voor jongeren met autisme, groepen voor mensen met angst- en dwangklachten, tot en met kookactiviteiten voor buurtbewoners. Ook lichtten we een tipje van de sluier op over onze trainingen, zoals de WRAP (Wellness Recovery Action Plan) en de WMEE (Werken Met Eigen Ervaring). Na onze presentatie, die ongeveer een half uur duurde, gingen we in op vragen van de deelnemers.

Al met al was het een gezellige en constructieve bijeenkomst, en zijn we blij dat we weer de contacten met de RIBW hebben aangehaald.

Job Schellekens

Wet Verplichte GGZ aangenomen

In januari heeft de Eerste Kamer ingestemd met het wetsvoorstel Verplichte ggz, die de huidige Wet Bopz gaat vervangen. Een goed moment om op deze plek kort enige uitleg te geven wat deze nieuwe wet zoal inhoudt.

De belangrijkste wijziging is dat de Wet Verplichte ggz de zorg centraal zet, waar de Bopz de gedwongen opname centraal stelde. Dat wil zeggen, waar onder de Bopz de rechter een besluit neemt over al dan niet opnemen, zal onder de Wvggz de rechter besluiten welke vormen van gedwongen zorg mogen worden opgelegd. Dit kan dus onder meer inhouden dat iemand gedwongen wordt opgenomen, maar dat is niet langer noodzakelijk: gedwongen behandeling zal in de toekomst ook mogelijk worden zonder opname, in de thuissfeer van de betrokkene of in een ambulante behandeltraject.

Wel zal voortaan de behandelaar alléén die zorg onder dwang mogen verlenen, die de rechter in de zorgmachtiging heeft toegestaan. Dit is een groot verschil met de huidige situatie, waarin de behandelaar onder een gedwongen opname kan bepalen welke vormen van zorg onder dwang gegeven kunnen worden.

Een ander verschil met de Bopz is dat de behandelers voortaan verplicht zijn om bij een aanvraag voor gedwongen zorg de wensen en behoeften van de betrokkene tevoren vast te leggen (in de zogeheten 'zorgkaart') en dit document mee te sturen naar de rechter. Bij het vaststellen van het zorgplan (de nieuwe naam van het huidige behandelplan) zal ook rekening moeten worden gehouden met deze vastgelegde wensen en behoeften.

Een ander verschil is dat de procedure in de nieuwe wet betrokkene de mogelijkheid biedt om een eigen plan van aanpak in te dienen, waarmee gedwongen behandeling kan worden voorkómen. Dit plan van aanpak moet dan wel worden goedgekeurd door de geneesheer-directeur.

De inbewaringstelling (IBS) uit de Bopz wordt vervangen door de zogeheten crisismaatregel. Deze re-

gelingen zijn bedoeld voor crisissituaties waarin een gang naar de rechter niet kan worden afgewacht. De burgemeester zal een besluit nemen over de crisismaatregel, net zoals hij dat nu al doet over de IBS onder de Bopz. Belangrijk verschil is dat de burgemeester voortaan verplicht is om "zo mogelijk" de betrokkene te horen, los van de medische beoordeling die gemaakt wordt door een psychiater. Ander belangrijk verschil is dat ook de crisismaatregel niet langer gebonden is aan een opname, en dat ook hier alleen die vormen van gedwongen zorg zijn toegestaan waar de burgemeester toestemming voor heeft verleend.

Verder zal onder meer de positie van naasten en familie beter geborgd zijn, en zijn de patiëntenvertrouwenspersoon (pvp) en de familievertrouwenspersoon (fvp) opgenomen in de wet. Kortom, er gaat veel veranderen op het gebied van gedwongen psychiatrie, veel meer dan ik hier zou kunnen beschrijven. Daarom organiseren wij een informatie-avond. Daar zal een heldere toelichting worden gegeven op de nieuwe wet en zal alle ruimte zijn om vragen te stellen.

Rutger Kips

20 MAART
INFORMATIEAVOND
VANAF 19.30 UUR
BIJ
DE KENTERING

Boodschappenlijstje gemeenteraadsverkiezingen

De Kentering heeft enkele maanden geleden een lijst met speerpunten voor de ggz gestuurd naar de gemeenteraadsfracties in Nijmegen. We hopen, met het oog op de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen, hiermee de belangen van mensen met een psychische kwetsbaarheid op de kaart te zetten.

Enkele van onze speerpunten:

- **WERK EN INKOMEN**

Hoewel veel mensen met een psychische kwetsbaarheid beschikken over diploma's, talenten en vaardigheden, zijn er verhoudingsgewijs maar weinig die een betaalde baan hebben. Negatieve beeldvorming en onbegrip bij werkgevers is hier vaak debet aan. Veel mensen met een psychische kwetsbaarheid zouden dolgraag willen werken, maar komen nergens aan de bak. Juist gemeenten kunnen het goede voorbeeld geven waar het gaat om het bieden van werk aan mensen met een (psychische) beperking.

- **WONEN**

Met name mensen met een psychische kwetsbaarheid hebben behoefte aan een rustige en veilige woonomgeving. Juist in deze tijd, waarin wordt ingezet op ambulantisering, is het noodzakelijk om een aanbod te realiseren van zelfstandige woningen waarin mensen in een prikkelarme omgeving kunnen leven.

- **ZELFREDZAAMHEID**

Steeds vaker gaat de overheid ervan uit dat mensen zich op eigen kracht kunnen redden. Dit is ook van toepassing op een deel van de mensen met een psychische kwetsbaarheid. Omdat zij vaak op meerdere leefgebieden beperkingen ervaren - denk aan psychisch welzijn, sociale contacten, werk en inkomen - is het voor hen vaak des te uitdagender om zich zelfstandig te kunnen handhaven. Wij vragen dan ook om er ook rekening mee te houden dat de zelfredzaamheid van veel mensen met een psychische kwetsbaarheid grenzen kent, ondanks het feit dat het streven naar zelfredzaamheid er bij velen van hen wel degelijk is.

- **DAGBESTEDING**

Steeds meer dagbestedingscentra zijn gedecentraliseerd en gemengd geworden. Bij de wijkgebonden centra is de nadruk meer komen te liggen op inloop en ontmoeting. De Kentering heeft signalen ontvangen dat het activiteitsaanbod de afgelopen jaren is afgenomen en dat veel bezoekers dit als een gemis ervaren. Idealiter zou een dagactiviteitencentrum juist een plek moeten zijn die uitnodigt en waar bezoekers materiële en personele ondersteuning krijgen.

Job Schellekens

Discussieer mee! Op 14 maart 2018 organiseren diverse cliëntenorganisaties een verkiezingsdebat bij Pluryn, Industrieweg 50 in Nijmegen. Het debat begint om 14:00 uur. Laat je stem horen bij de gemeenteraadsverkiezingen op 21 maart 2018.

KOFFIE

met karma

Nijmegen is weer een attractie rijker! Sinds de Werelddaklozen-dag op 6 oktober is er een kar te vinden waar je speciale koffie kunt kopen. En dan niet een koffie-caramel maar koffie 'met karma'. Wat dit innovatieve concept inhoudt? Je koopt je bakkie troost en bij het afrekenen betaal je ook voor iemand die zin heeft in koffie maar er geen geld voor bij zich heeft. Goed voor de medemens en goed voor je karma! In deze contreien bestond het nog niet, maar helemaal nieuw is het idee niet. Het bestellen van een 'caffè sospeso' (een 'uitgestelde koffie') is een traditie in de koffiebars van Napels.

Ben Kregting, oprichter van de koffiekar, licht toe: "Wanneer de klant, als uiting van zijn voorspoed of vrijgevigheid, een caffè sospeso bestelt dan betaalt hij twee koffie maar ontvangt er slechts één. De tweede koffie is bestemd voor een volgende klant. Die persoon kan vragen of er nog een koffie in "de wacht staat" en deze op de gezondheid van de eerste klant drinken. Het gebruik is al jaren onderdeel van de Napolitaanse tradities, maar is vandaag de dag minder algemeen. Het wordt gezien als een daad van altruïsme."

Vagebonden

Ben en zijn collega's noemen zich vagebonden: "Onze mensen staan bekend om hun vage en bondige gedrag. Een vagebond, landloper, zwerver, clochard of dakloze is iemand die geen beroep, vaste woon- of verblijfplaats en/of bestaansmiddelen heeft." Geen toeval dus dat de lancering op Werelddaklozendag was. Ben kijkt

tevreden terug: "De lancering was erg leuk, we zijn begonnen met een try-out op de Werelddaklozendag Nijmegen, in het Kronenburger Park, en daarna volgde de officiële opening op de Dag tegen armoede. Wij stonden voor de ingang van bibliotheek. Daar hebben wij tientallen keren karma verkocht en uitgedeeld. Er waren op dat moment toch tientallen daklozen, die dankbaar gebruik maakten van het karmakaartje!" Wethouder Zoetelief heeft de koffiekar ingezegend. Tot genoegen van Ben en collega's. "We voelen ons zeer vereerd en de wethouder was zeer te spreken over de koffie. Hij heeft drie bakjes genuttigd, hopelijk heeft hij de slaap nog kunnen vatten die avond."

Bezienswaardigheid

Hoe is het gegaan sinds de lancering? "We zijn nog steeds technisch bezig, de accu voldoet bijvoorbeeld niet aan wat wij eigenlijk willen, dus we zijn nu nog

afhankelijk van stroompunten. Ook zijn we bezig met het werven van mensen die dat ook aankunnen, verantwoordelijkheid kunnen dragen. We zijn vooral bezig met de voorbereiding voor het jaar 2018, we kijken bij welke evenementen we willen staan. Er valt voor ons nog een hoop voor te bereiden.” En, koopt men vaak karma bij de koffie? “Ja, waar we tot nu toe hebben gestaan zijn mensen toch bereid om voor een ander ook een koffie te kopen. Mensen zien ons als een bezienswaardigheid.”

Stigma

Nu is de koffiekar nog ‘te weinig’ te zien, maar vanaf het voorjaar twee tot vier keer in de week. Hopelijk lukt het om het uit te bouwen tot zeven dagen in de week, dat is afhankelijk van het aantal deelnemers die de ‘vagebonden’ op de koffie kunnen vinden om mee te doen. In principe is de koffiekar te vinden in Nijme-

gen en omstreken, maar “het kan ook zijn dat we voor een feestje worden ingehuurd in Rotterdam!” Met vertrouwen kijkt Ben naar die toekomst: “De koffiekar zal zich uiteindelijk gaan verspreiden als een olievlek.” Daarbij worden de inkomsten ingezet voor projecten ten behoeve van deze doelgroep, de daklozen. “Het doel is om meer mensen te bereiken en ze te informeren over middelenmisbruik en het stigma rondom de doelgroep te verminderen. Ook balans in het leven brengen voor mensen uit de doelgroep: werken op de kar brengt structuur, het haalt je uit de isolatie. Je krijgt weer contact met de wereld, je doet ook weer nieuwe vaardigheden op, op het gebied van communiceren en verantwoordelijkheid dragen. Het voornaamste plan voor 2018 is meer vrijwilligers en medewerkers voor op de koffiekar te werven.”

Waldemar Krijgsman

PRIMEUR

UWV zet ervaringsdeskundigen in

Ervaringsdeskundigheid, de term duikt steeds vaker op. Tijd voor een gesprek met twee professionals die van hun ervaring hun vakgebied hebben gemaakt en deze tijdens een pilot van een jaar inzetten bij UWV Nijmegen.

Marieke van Keeken (44, getrouwd, twee dochters) gebruikt bij het UWV na enkele psychoses en vele depressies haar kennis als adviseur met ervaringsdeskundige expertise. Ze heeft ervaring met het doen van betaald werk met een psychische kwetsbaarheid. “Ik ben ambassadeur voor Samen Sterk zonder Stigma en gericht op wat je nodig hebt om aan het werk te zijn en te blijven met mijn beperking en mijn ‘handleiding’. Vroeger werkte ik als analist bij de inspectie van het primair onderwijs.” Joep Vesters (61, getrouwd, 3 dochters van wie één met het Down-syndroom) was ‘heel wat jaartjes’ verslaafd aan alcohol en medicijnen maar is nu 3 jaar clean. Hij werkte bij het UWV en Achmea. “Na burn-out, bore-out, depressies en allerlei vage somatische klachten deed ik de opleiding tot ervaringsdeskundige Howie the Harp. Via via kwam ik bij het UWV terecht voor het ontwikkelen van een visie over inzet van ervaringsdeskundigheid bij het UWV. De Kentering heeft het UWV er al eens op gewezen: denk eens aan het inzetten van ervaringsdeskundigen.” Verder werkt hij op een nul-urencontract bij de verslavingskliniek waar hij zelf opgenomen was.

STIGMA

Joep vertelt: “Vanuit de Participatiewet krijgen veel Wajongers arbeidsvermogen opgelegd, hoe kun je dat omzetten in participatie en werk? Die populatie is heel groot, doordat er niet naar is omgekeken.” Marieke: “Ik werkte nog als analist en gaf als vrijwilliger presentaties voor Samen Sterk zonder Stigma en kreeg de vraag of ik er ook een wilde geven bij UWV Nijmegen.” En zo kon ze solliciteren naar de functie bij het UWV en is ze vanuit de inspectie gedetacheerd bij het UWV.

SCHAAMTE

De functie ‘adviseur met ervaringsdeskundige expertise’ die Marieke en Joep in een pilot vervullen, berust op drie pijlers: klant, collega’s en organisatie. Bij klant gaat het erom een brug te bouwen tussen het UWV en mensen met psychische problemen. Het UWV heeft niet altijd een positief imago, Marieke en Joep kunnen dat nuanceren. Met een beter, helderder beeld van de klant kan de organisatie beter aansluiten met de dienstverlening. Bij openheid is er minder schaamte. Destigmatisering werkt het beste als mensen met en zonder psychische kwetsbaarheid aan iets samenwerken, zoals onlangs bij de Inspiratiedag Wens in Uitvoering samen met hun collega’s. Wat organisaties betreft zegt Marieke: “Ik weet hoe het is om me weggezet te voelen. Dus ik wil ook bij organisaties graag aan meer begrip werken.”

POSITIEF EFFECT

Wat is nu de impact die Joep en Marieke merken; verandert het UWV door hun werk? Er is een positief effect in de zin van meer bewustzijn van psychische problematiek. Marieke: “Wat we horen is: alleen al omdat jullie hier rondlopen, zijn we ons ervan bewust. Jullie zijn deel van ons én van de doelgroep.” Ze hebben ook zelf initiatieven genomen. Om te beginnen hebben ze uitgebreid kennisgemaakt met alle adviseurs en arbeidsdeskundigen. Voor de genoemde Inspiratiedag heeft Marieke het spel ‘Een Steekje Los?’ gespeeld om psychische kwetsbaarheid bespreekbaar te maken, luchtig maar niet té luchtig. Joep heeft aandacht gevraagd voor het inzetten van de WRAP. Soms zijn mensen te voorzichtig tegenover de klant. Er kan bevrangingsangst en schroom zijn om confronterende zaken te benoemen. Maar die kwetsbare informatie kan wel relevant zijn. Joep geeft een voorbeeld: “Stel, ik spreek een klant om half elf ‘s ochtends en ik ruik een enorme dranklucht - waarom zou ik er dan niet naar vragen? Ik wil de klant écht zien. Punt.”

WARM BAD

Marieke: “Het imago van de UWV is negatiever dan je zou denken, iedereen is heel collegiaal en we zijn echt in een warm bad terechtgekomen. Om mee te kunnen denken met de klant moet je soms de wet flexibel toepassen.” Het UWV heeft veel werkbeprijven over heel het land, maar er zijn heel grote verschillen tussen de regio’s. De centrale regelgeving is bijna niet regionaal uit te voeren.

Joep: “Mensen zitten vaak jaren in een comfortzone. Of deze nu positief of negatief is maakt niet uit. Het is hun comfortzone. Het is goed om iemand hierin te helpen en te vragen wat zijn of haar wens is. Vaak is er een wens om te participeren, alleen is er de vraag: hoe? Als ervaringsdeskundige kun je iemand meenemen in dit veranderproces.”

PARTICIPEREN

Kan het UWV mensen helpen te participeren? Joep: “Het gaat erom iemand zijn vraag helder te krijgen. Wat zijn jouw eerste stappen? Het UWV kan een opdracht bij het re-integratiebedrijf neerleggen. Het gaat in de eerste plaats om het herstel van sociale contacten. De volgende stap is dan makkelijker te maken. Je hoeft niet meteen 40 uur te gaan werken.”

Een voorbeeld om het concreet te maken? Joep vertelt dat hij vanuit zijn ervaring verslaafden kan helpen. “Ik krijg ook veel vragen over de opleiding Howie the Harp die je kan sterken in je herstel en over ervaringsdeskundigheid. Zo iemand geef je dan een zet in de goede richting om aan herstel te werken. Ik wil helpen en wat zoek je dan?” Herstel betekent dat je weer op onderzoek gaat. Maar sommigen komen daar nooit.

KEUZEHULP

Marieke vertelt dat er een concrete tool is ontwikkeld (CORAL), een keuzehulp over verzwijgen of vertellen bijvoorbeeld ter voorbereiding op een gesprek over een nieuwe baan. Daarmee kun je

van tevoren nadenken over wat je wel en niet wilt vertellen. “Wil je vertellen over een gat in je cv of over een periode dat je dakloos bent geweest?” Verzwijgen kan net zo waardevol zijn. De keuzehulp helpt om te inventariseren wat de voordelen zijn van vertellen of verzwijgen. Je kunt dit het beste per situatie beslissen: ik wil dit dan vertellen aan die persoon. Je hoeft niet in alle gevallen hetzelfde te doen. Soms kan openheid beter zijn, soms is verzwijgen verstandiger. Marieke: “Bepaal zelf wat je belangrijk vindt.” Ze reiken deze keuzehulp aan bij klanten en deze werkt goed.

VOORKOMEN

Joep: “Het gaat om de afstand tot werk. Hoe kun je uitval voorkomen. Daar kan een werkgever anders mee omgaan. Je kunt een ervaringsdeskundige in het uitvalsproces inzetten. Je leert welke vragen wel en niet te stellen. Daar is geen rem op. Het gaat erom waar de vraag ligt. De eerste twee jaar na uitval zijn cruciaal om mensen binnen de boot te houden. Anders komen ze beschadigd bij het UWV.”

OLIEVLEK

Via het UWV of de Kentering kan de klant vragen of Joep of Marieke bij een gesprek aanwezig kan zijn en als ervaringsdeskundige mee kan luisteren of zelf een gesprek kan hebben. Wat gebeurt er na deze pilot? Marieke: “Hopelijk gaat het door, wordt de pilot verlengd en verspreidt deze zich als een olievlek over de rest van Nederland.” Joep besluit met een mooi vergezicht: “Ik hoop dat organisaties elkaar weten te vinden. Dat het UWV de weg kent naar het ZRC en De Kentering die naar het UWV. We kunnen bruggen bouwen en zelf naar mogelijkheden zoeken. Je hebt een ingang van mens naar mens.”

Interview: Vincent van Dongen

Tekst: Waldemar Krijgsman

UWV INSPIREERT arbeidsgehandicapten met congres

Als je last heb van psychische of fysieke klachten, kan het lastig zijn om werk te vinden. Vragen spelen als ‘ben ik wel klaar voor werk?’, ‘vertel ik bij een sollicitatie dat ik psychische klachten heb?’, ‘hoe ga ik om met de klachten die ik heb, zodat er ruimte komt om mijn talenten te ontplooien?’. Op 23 november organiseerde het UWV WERKbedrijf een Inspiratiedag onder de titel “Wens in uitvoering” om met zulke vragen aan de slag te gaan.

De Kentering was er aanwezig met een kraam en zo hebben we deze dag een beetje mee kunnen maken. Het UWV wordt vaak met argwaan bekeken, want het is toch een instantie die voor veel mensen besluiten neemt over hun uitkering, het wel of niet betaald moeten gaan werken. Deze dag echter liet het UWV zien ook mee te kunnen denken met mensen en rekening te houden met wat je nodig hebt, als je psychisch kwetsbaar bent. De sfeer op de dag was warm en gezellig en er waren veel inspirerende workshops.

Zowel voor mensen die al zoekende zijn naar een baan als voor mensen die daar door nog niet aan toe

zijn waren er inspirerende dingen te beleven, zoals bijvoorbeeld het Zelfregiecentrum dat haar coaching methode G.R.I.P. presenteerde. Een manier om overzicht te krijgen over waar je tegenaan loopt in het leven en een plan te maken hoe je meer grip krijgt op Gezondheid, je netwerk (de R van relaties), het inzetten van je talenten (de I van invloed) en Participeren in de samenleving. Het leverde binnen de workshop boeiende, openhartige gesprekken op.

Ook in de wandelgangen, op de infomarkt en bij de borrel na afloop ontstonden boeiende gesprekken. Deelnemers waren levendig met elkaar aan het praten en ik zag eigenlijk niemand die er verloren bij liep. Wel was het een lange dag met veel indrukken en niet iedereen hield het tot het einde vol. Maar wie bleef tot het slot kon de BNN-presentator Filémon Wesselink horen praten over zijn autisme en even met hem op de foto gaan. De opzet van het UWV dat deze dag inspirerend zou zijn is denk ik wel geslaagd.

Vincent van Dongen

Op ontdekkingsreis met daklozen

Krachtlab Vagebond organiseert stadswandelingen in en om het centrum van Nijmegen waarmee zij het leven van dakloze mensen in de stad zichtbaar en tastbaar willen maken. Initiatiefnemer Ben Kregting nodigt dakloze en voormalig dakloze mensen uit om als gids te functioneren, en te vertellen over hun ervaringen op straat. Op deze wijze hoopt het Krachtlab bij te dragen aan begrip voor de mensen die op de straat en de opvang zijn aangewezen.

Op een regenachtige ochtend in oktober mocht ik als gids met een groep gemeenteambtenaren op pad, om hun een stukje van mijn verhaal te vertellen. Omdat we bij het stadhuis begonnen en maar beperkt de tijd hadden, moest ik mijn gewoonlijke route wat inkorten. Dus van het stadhuis was het eerst naar de parkeergarage. Voor velen een plek waar men het liefste maar zo kort mogelijk verblijft, voor een dakloze een warme schuil- en slaapplek. Maar ook een plek waar ze ieder moment weggestuurd en/of beboet kunnen worden. Het contrast van genoeg nemen met erg weinig maar zelfs daar geen zekerheid in kunnen vinden, raakte wel een snaar bij de ambtenaren. Zeker op zo'n kille oktoberochtend zette het gelijk goed de toon voor de rest van de wandeling.

Van daaruit gingen we naar de brug, naar onder de brug om precies te zijn, een plek met een lange geschiedenis onder de Nijmeegse daklozen. Hier stond onder meer ooit een tentenkamp, ingericht door mensen die door het openen van een nieuwe opvanglocatie juist buiten de boot waren gevallen. Het verhaal van mijn wandeling, is het verhaal van de ontruiming van dat tentenkamp, en de

dramatische gebeurtenissen van het (wederom erg regenachtige en kille) sinterklaasweekend direct na die ontruiming. Dit leek mij erg geschikt juist voor een groep gemeenteambtenaren, zodat zij geconfronteerd worden met hoe goedbedoeld beleid wel eens averechtse gevolgen voor mensen kan hebben.

Via de achterafsteegjes die ik als dakloze ook vaak gebruikte, en een voor velen verrassende blik op Nijmegen Oost met haar vele schuil- en slaapplekjes, zijn we redelijk snel doorgestoken naar de opvanglocatie waar ik het verhaal van het tentenkamp onder de brug af kon maken. Want hoewel het een heel dramatisch avontuur was rond die ontruiming, waarin tot twee keer toe mensen hun tentjes in beslag werden genomen door de politie en één iemand wegens longontsteking naar het ziekenhuis moest, werd uiteindelijk op zondagochtend vroeg alsnog de hele groep toegelaten tot de opvang.

En zo kon een kille natte wandeling toch nog met een goed gevoel eindigen.

Rutger Kips

FUSIE met Zelfregiecentrum Nijmegen van de baan

Het Zelfregiecentrum Nijmegen is bijna 5 jaar geleden gestart als samenwerkingsverband tussen vier organisaties die zich bezig houden met het opkomen voor de belangen van kwetsbare mensen: de WIG voor mensen met een lichamelijke beperking en chronisch zieken, Onderling Sterk voor een licht verstandelijke beperking (LVB), BWN dat helpt bij bezwaarprocedures rond sociale zekerheid en De Kentering, die zich sterk maakt voor mensen met een psychische kwetsbaarheid. Wat het Zelfregiecentrum wil, is mensen helpen in het herpakken van de regie over hun eigen leven. Dat sluit goed aan bij de inzet van oudsher van De Kentering om mensen die psychisch kwetsbaarder zijn autonomer en sterker te helpen worden.

Binnen de samenwerking werd toegewerkt naar een fusie van de organisaties per 1 januari 2018. De BWN heeft in het voorjaar 2017 afgehaakt en inmiddels is ook De Kentering gestopt. We hebben er altijd voor gepleit dat het goed is om te kijken naar de eigen kracht van mensen en hun mogelijkheden, maar ook dat de organisatie een herkenbaarheid heeft voor de afzonderlijke doelgroepen. Dit betekent dus dat we het vertrouwen willen hebben dat het ZRCN óók de uitstraling heeft van een veilige plek om lotgenoten te ontmoeten en ook wil werken aan een maatschappij met ruimte voor psychische kwetsbaarheid. In het toewerken naar een fusie bleek de visie van directie en bestuur van het komende ZRCN en de visie van De Kentering echter te veel te verschillen. Het Zelfregiecentrum Nijmegen wil er zijn voor álle burgers die kwetsbaar zijn, wil uitgaan van kracht, niet van beperkingen.

Mede in de wens vorm te geven aan de organisatie zelf, ervoeren de mensen van De Kentering veel weerstand. Vrijwilligers van De Kentering waren bezorgd over deze ontwikkelingen binnen het Zelfregiecentrum. In mei 2017 hebben zij een brief

geschreven aan het bestuur waarin zij hebben uitgelegd dat wat hen betreft zelfregie het beste geëind is met ruimte voor inspraak en zelfbeheer. De Kentering is voor initiatieven van onderop en voor de herkenbaarheid van onze doelgroep. Dat maakt onze kracht en helpt mensen de regie over het eigen leven te nemen.

De Kentering en het Zelfregiecentrum Nijmegen komen op voor kwetsbare mensen en we zullen samen blijven werken. Maar wij willen een organisatie die zich op een herkenbare manier sterk maakt voor mensen met een psychische kwetsbaarheid. Zij zijn en blijven welkom bij de Kentering voor vragen, advies, voor groepen en cursussen en het ontplooiën van eigen initiatieven.

Vincent van Dongen

COLOFON

Uitgave van De Kentering - voorjaar 2018. Redactie: Vincent van Dongen, Sef Raeven, Job Schellekens, Waldemar Krijgsman en Jean Acampo. Ontwerp en opmaak: info@lizzyvanpelt.nl. Postadres/bezoekadres: Limoslaan 10, 6523 RZ Nijmegen. Tel: 024-3231202. e-mail: redactie@dekentering.info, website: www.dekentering.info • Drukwerk: Repro Wolfheze.